

Prvý dvojjazyčný portál na posudzovanie vplyvu na životné prostredie presahujúcich štátne hranice dvoch štátov

RNDr. Mária Hrnčárová

SAŽP

Tajovského 28

975 90 Banská Bystrica

maria.hrncarova@sazp.sk

Posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice – legislatívny rámec

Na celosvetovej úrovni:

- Konvenciou Európskej hospodárskej komisie OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice, prijatou 25.2.1992 v Espoo vo Fínsku (ďalej len Dohovor ESPOO). **Dohovor ESPOO** ustanovuje, aby signatárske krajiny zaviedli postupy posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice do svojich právnych predpisov.
- Tento Dohovor bol jedným z hlavných dôvodov, že už v roku 1991 sa začali práce na príprave návrhu zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.
- Protokolom o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru ESPOO (Kyjev 2003, Ukrajina).

Ďalšie dôležité dohovory súvisiace s posudzovaním vplyvov na životné prostredie:

- Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhus 1998, Dánsko),
- Dohovor o biologickej diverzite (Rio de Janeiro 1992, Brazília).

Legislatívny rámec

V Európskej únii:

- Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie – kodifikovaná verzia.
- Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej smernica SEA).
- Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES, ktorou sa zabezpečuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich životného prostredia a ktorou sa menia a dopĺňajú s ohľadom na účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti smernice Rady 85/337/EHS a 96/11/ES.
- Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/4/ES o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

Legislatívny rámec

V Slovenskej republike:

Zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Národná rada Slovenskej republiky schválila zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. februára 2006. Následne boli prijaté zákony, ktoré zákon novelizovali:

Vyhláškou MŽP SR č. 113/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Podrobnosti posudzovania vplyvov na životné prostredie presahujúce štátne hranice môžu byť upravené v **bilaterálnych zmluvách medzi stranou pôvodu a dotknutou stranou.**

Slovenská republika uzavrela s Rakúskou republikou Dohodu medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Rakúskej republiky o vykonávaní Dohovoru o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (ďalej Dohoda), ktorá nadobudla platnosť 1.2.2005.

V uvedenej Dohode sa uvádzajú konkrétne úpravy a transparentný postup pre proces posudzovania vplyvov navrhovaných činností na životné prostredie presahujúcich štátne hranice medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou

Predmet posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice

- **strategické dokumenty** navrhované na území Slovenskej republiky, ktoré môžu mať závažný vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice
- **činnosti navrhované na území Slovenskej republiky** uvedené v prílohe č. 13 a navrhované činnosti uvedené v prílohe č. 8 vrátane ich zmien, ktoré môžu mať závažný vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice,
- strategické dokumenty a navrhované činnosti uvedené v písmenách a) a b), ak o to požiada dotknutá strana,
- strategické dokumenty a navrhované činnosti vykonávané na území iného štátu, ktoré môžu mať závažný vplyv na životné prostredie Slovenskej republiky.

Príslušným orgánom na posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice je ministerstvo.

Ministerstvo je kontaktným orgánom za Slovenskú republiku, korešpondencia, týkajúca sa procesu posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice sa vykonáva prostredníctvom ministerstva.

Predmet cezhraničného posudzovania

Projekty s predpokladanými významnými vplyvmi na životné prostredie a zdravie, ktoré sa neriadia štátnymi hranicami a pritom môžu významne ovplyvniť ekonomický a hospodársko – sociálny vývoj krajín, v ktorých sa budú realizovať.

Pre ilustráciu jedná sa o ropovody a plynovody s potrubím s veľkou svetlosťou, veľké priehrady a nádrže, zariadenia určené výhradne na výrobu alebo obohacovanie jadrového paliva, zariadenia na ťažbu a spracovanie azbestu a iné.

Bilaterálne vzťahy v cezhraničnom posudzovaní navrhovaných činností

•Poľská republika

- Pracovné stretnutia prebiehali už v 90-tych rokoch,
- pravidelnosť pracovných stretnutí bola ovplyvnená zmenami národných legislatív ako aj personálnymi zmenami realizačných tímov.
- v poslednom období nastal výrazný kvalitatívny posun v príprave bilaterálnej dohody,
- pričom pôjde historicky o prvú dohodu, ktorá bude upresňovať postup nielen pri cezhraničnom posudzovaní projektov ale aj **strategických dokumentov**.
- návrh dohody je prakticky vo finálnom štádiu a v blízkej budúcnosti bude možné na oboch stranách začať legislatívny proces smerujúci k jej definitívnemu prijatiu.

Strana pôvodu Poľská republika

Program poľskej jadrovej energetiky

Rozšírenie podniku a stavba čistiarne odpadových vôd pre firmy Kojs a Kabanos v Jablonke (Poľská republika) obr. VPLYVY NA ÚZEMIE NATURA 2000 ČIERNAORAWA (Hlaváč obyčajný)

Územný plán mesta Szczawnica

Rozšírenie objektov firmy Kojs v Jablonke (Poľská republika)

Bilaterálne vzťahy v cezhraničnom posudzovaní navrhovaných činností

•Maďarsko

- bilaterálna dohoda s Maďarskou republikou je pripravovaná prakticky od 90-tych rokov
- jej finalizáciu na oboch stranách zabrzdlili národné legislatívne zmeny a personálne zmeny realizačných tímov.
- v súčasnosti pokračujú pracovné stretnutia k tejto problematike.
- obe strany vymenili aktuálne názory na stav príprav a prejavili ochotu pokračovať vo finalizácii bilaterálnej dohody.

Kombinovaný cyklus plynovej turbíny (CCGT) v elektrárni Bakony Plc. v Almásfüzitő

Pojekt Lévai – JE Paks II.- dobudovanie tlakovodnej jadrovej elektrárne 3. generácie (obr. Pohľad na jednotlivé bloky)

Bezpečná dodávka pitnej vody z rieky Ipel' a rozvoj životného prostredia na úseku vodného toku v mieste odberného objektu Ráoš

Výstavba pohraničného mostu medzi obcami Abaújvár – Kechnec cez rieku Hornád a výstavba spojovacích ciest Slovensko-maďarský prepojovací plynovod

Bilaterálne vzťahy v cezhraničnom posudzovaní navrhovaných činností

•Ukrajina

- Pokrok nastal aj v príprave bilaterálnej dohody s Ukrajinou, ktorá síce nie je členskou krajinou EÚ ale je riadnym signatárom Dohovoru z Espoo a Sea Protokolu a tak je pre Slovenskú republiku rovnako zaujímavé uzatvorenie bilaterálnej dohody.
- Od roku 2010 došlo k opakovaným stretnutiam pracovnej skupiny
- V súčasnosti je v hrubých rysoch pripravený návrh celého znenia bilaterálnej dohody vyžadujúci si minimálne ešte jedno pracovné stretnutie.

**Návrh a výstavba dočasného skladu (úložiska) vytrifikovaného vysoko rádioaktívneho odpadu (vit-VAO) na Ukrajine
Závod na výrobu jadrového paliva pre reaktory typu VVER-1000 na území Ukrajiny**

•Rumunsko

V tejto súvislosti je potrebné zamyslieť sa aj nad možnosťami uzatvorenia bilaterálnych dohôd s krajinami, s ktorými nemá Slovenská republika spoločné hranice. Konkrétnym príkladom je napríklad Rumunsko, kde v nedávnej minulosti došlo k neformálnej komunikácii o možnosti zúčastniť sa procesu posudzovania vplyvov presahujúceho štátne hranice. Ide o ťažbu a úpravu zlata v rumunskej Rosa Montana, kde v minulosti došlo k vážnejšej havárii pri úprave zlata a táto spôsobila masívny úhyn rýb v povodí rieky Tisy. Napriek skutočnosti, že Slovenská republika prejavila záujem zúčastniť sa procesu posudzovania vplyvov tejto činnosti na životné prostredie, nedošlo k žiadnym konkrétnym krokom z rumunskej strany.

Ťažba a úprava zlata v rumunskej Rosa Montana,

•Iné krajiny

Uvedené skúsenosti vedú k myšlienke uvažovať o bilaterálnych zmluvách, napríklad s podunajskými krajinami, to znamená okrem Rumunska napríklad s Nemeckom, Bulharskom a Srbskom.

Bilaterálne vzťahy v cezhraničnom posudzovaní navrhovaných činností

•Česká republika

- rovnaké pozície oboch strán v prístupe k Dohovoru z Espoo
- členstvo v EÚ a z toho vyplývajúce povinnosti oboch krajín v oblasti cezhraničného posudzovania vplyvov navrhovaných činností.
- nadštandardné vzťahy oboch krajín,
- malé rozdiely v národných legislatívach
- bezbariérovú jazykovú komunikáciu.

Ani v jednom z posudzovaných projektov alebo strategických dokumentov, či už na českej alebo slovenskej strane nedošlo k nesprávnemu postupu, nedodržaniu potrebných krokov, ktoré si vyžadujú uvedené medzinárodné dohovory ako aj smernice.

Strana pôvodu Česká republika

Aktualizácia Štátnej energetickej koncepcie ČR

Nový jaderný zdroj v lokalitě Temelín včetně vyvedení výkonu do rozvodny Kočín

Lávka cez rieku Morava v archeologickom parku Mikulčice a Kopčany

Predĺženie splavnosti vodnej cesty Otrokovice - Rohatec

Bilaterálne vzťahy v cezhraničnom posudzovaní navrhovaných činností

•Rakúsko

- Slovenská republika má v súčasnosti uzatvorenú jedinú bilaterálnu dohodu s Rakúskou republikou, ktorá nadobudla platnosť 1. februára 2005 (navrhované činnosti nie strategické dokumenty)
- História cezhraničného posudzovania s Rakúskou republikou je špecifická a nadštandardná nielen pre existenciu bilaterálnej dohody, ale aj niekoľkoročnou aktívnou bilaterálnou spoluprácou na základe „**Vyhlásenia z Eisenstadtu** vykonávania Dohovoru z Espoo a Aarhuského dohovoru” z roku 2006, na základe pravidelných pracovných stretnutí (dvakrát ročne) s cieľom optimalizácie cezhraničného environmentálneho posudzovania.
- Túto spoluprácu významne kvalitatívne rozšírila aj existencia projektu **e – MAT: Vývoj nástrojov manažmentu v rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie v hraničných regiónoch medzi Rakúskom a Slovenskom**, Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúska republika 2007 – 2013 financovaného z finančných prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.
- <http://www.eiaportal-at-sk.eu/index.php/sk>

História

Ing. Viera Husková na Konferencii k 10. výročiu prijatia EIA zákona

zľava Dipl. Ing. Wolfgang Hackl, Dr. Gotfried Krasa Dolné Rakúsko

Súčasnosť

DI. Richard Schonstein AEEG, DI Christine Rose BMVIT, Mag. Beatriz Schonstein

**Ing. Milan Luciak, RNDr. Gabriel Nižňanský
MŽP SR**

Portál <http://www.eiaportal-at-sk.eu/index.php/s>

- Legislatíva jednotlivých krajín v oblasti cezhraničného posudzovania vykazuje odlišnosti pre tú, ktorú krajinu špecifické.
- Proces posudzovania je veľmi komplikovaný a náročný na poskytovanie dostupných, kvalitných a zrozumiteľných informácií.
- Vyžaduje si množstvo konzultácií na rôznej úrovni účastníkov posudzovania.
- Zosúladiť procesnú stránku posudzovania vplyvov na životné prostredie znamená pochopiť a vzájomne sa prispôbiť, čo je samozrejme snahou oboch strán, pretože z toho profituje každý.
- Dotknutá verejnosť bez ohľadu na štátnu príslušnosť má právo do procesu posudzovania sa rovnocenne a aktívne zapojiť, nakoľko sa jej kvalita životného prostredia bezprostredne týka.

Portál <http://www.eiaportal-at-sk.eu/index.php/s>

Internetová stránka EIA portál je dvojjazyčná komplexná informačná platforma na rovnakej úrovni pre všetkých účastníkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice v Slovenskej republike a Rakúskej republike.

- Stránka je vytvorená v dvoch jazykových mutáciách, slovenčine a nemčine.
- Obsahuje nástroje na správne pochopenie problematiky.
- EIA portál je slovensko-rakúsky internetový portál prevádzkovaný **Slovenskou agentúrou životného prostredia** na slovenskej strane a environmentálnou agentúrou **AEEG Wien** na rakúskej strane.
- EIA portál, jeho hlavné členenie vychádza z požiadaviek umožniť užívateľom portálu vyhľadať si čo najrýchlejšie aktuálnu informáciu o procese posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice, ako aj umožniť im aktívne sa zapojiť do procesu posudzovania vplyvov a uplatniť si v ňom svoje práva a povinnosti.
- Poskytuje: systematické sprístupňovanie dokumentov a informácií pre subjekty zainteresované do procesu vrátane verejnosti,
- sprehľadnenie postupov procesu na slovenskej a rakúskej strane,
- urýchlenie a zjednodušenie vyhľadávania dokumentov a informácií.

Členenie EIA portálu

- **Úvodná strana** – popisuje východiská a dôvod založenia takéhoto typu stránky.
- **Základné informácie** – zobrazuje aktuálny legislatívny stav v národnej a nadnárodnej rovine, procesy a postupy, účasť verejnosti.
- **Projekty** – sprístupňuje všetky projekty, ktoré sa uvažujú zaradiť, alebo sú zaradené do procesu posudzovania presahujúce štátne hranice medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou.
- **Siete** – ponúka kontakty účastníkov procesu posudzovania na oboch stranách.
- **Nástroje** – užitočné informácie pre porozumenie a zorientovanie sa v danej problematike, včítane vedomostnej mapy na využitie dát z EIA portálu pre tvorbu moderného nástroja na sprístupnenie všetkých dostupných informácií o procese posudzovania, glosára, prekladača a FAQ.
- **Komisia** – informácie o pravidelných zasadaniach rakúskych a slovenských odborníkov, ktorí sa navzájom informujú o národnej legislatíve a nových projektoch.
- **e-MAT** – informácie o projekte a jeho výstupoch.

Konferencia Start up portal 3.12.2013 Bratislava, Slovensko

Ďakujem za pozornosť

**SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA**
SLOVAK ENVIRONMENT AGENCY

[História](#) [Záložky](#) [Nástroje](#) [Pomocník](#)

